

Перші середньовічні держави

Культура Візантії

**Голуб Катерина Олександрівна,
учитель історії Матусівського
навчально-виховного комплексу
“Дошкільний навчальний заклад –
загальноосвітня школа I-III ступенів
№2” Шполянської районної ради
Черкаської області**

Історичні умови розвитку культури Візантії:

Місто – центр торгівлі, ремесла та сильної влади

Візантія – наступниця античної культури

Вплив християнства на культурний розвиток Візантії

Розвиток освіти

Карта Константинополя

В VII – VIII століттях грецька мова стала державною.

Для управління державою потрібні були освічені люди, щоб створювати закони, укази, договори, тому держава піклувалася про освіту.

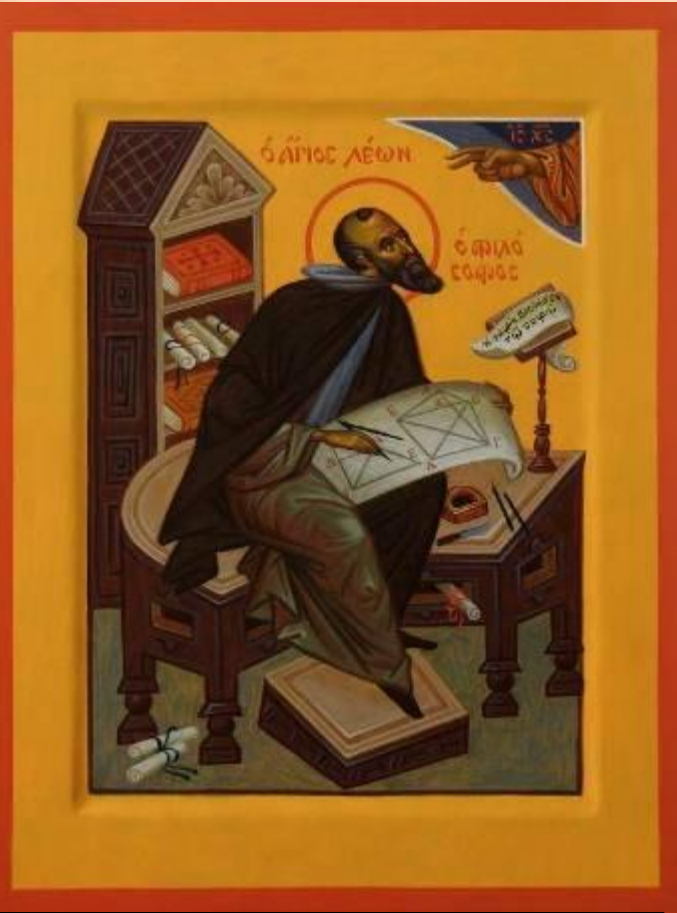
Розвиток науки

Візантійці шанобливо ставилися до науки, яку називали філософією. До неї відносили богослов'я, математику, природознавство, етику, політику, граматику, риторику (красномовство), діалектику (логіку), астрономію, музику та правознавство.

Візантійська наука та техніка значно випереджала західноєвропейську.

Наукові знання

Лев Математик

Візантійський учений Лев Математик започаткував алгебру, замінивши цифрові символи літеровими. Він винайшов світловий телеграф – систему сигнальних вогнів для передачі термінових повідомлень на великі відстані, багато хитромудрих механізмів, якими зачудовувалися іноземці: рухомі статуї, механічні співочі птахи тощо.

Наукові знання

Візантійські медики працювали над діагностикою – розпізнаванням недуг. Створювалися навчальні посібники по медицині. Для навчання лікарській справі у XI столітті при шпиталі одного з монастирів Константинополя було створене перше в Європі медичне училище.

Наукові знання

Розвиток ремесел і медицини сприяв розвитку хімії. Збереглися давні рецепти виготовлення скла, фарби, ліків. Було винайдено «грецький вогонь» - горючу рідку суміш із нафти, сірки та олії, яку застосовували на флоті проти ворожих кораблів. «Грецький вогонь» через спеціальну мідну трубу вивергався на відстань до 25 метрів і запалював дерев'яні човни ворога.

Наукові знання

Візантійські мандрівники й прочани зробили цінні географічні спостереження. Завдяки цьому, візантійці накопичили значну кількість знань з географії. Вони вміли креслити плани міст та складати карти. Візантійці залишили досить детальний опис Малої Азії та відомості про племена, що заселяли територію Київської Русі.

Наукові знання

**Прокопій
Кесарійський**

З гуманітарних знань у Візантії особливо шанували правознавство та історію. Найвизначнішим візантійським істориком був Прокопій Кесарійський, який описав царювання Юстиніана, свого володаря. У XI ст. прославився Михаїл Пселл – правознавець, богослов, фізик, астроном, біолог та філолог.

Архітектура

Однією з характерних рис візантійської архітектури було створити у глядачів враження нерукотворного дива.

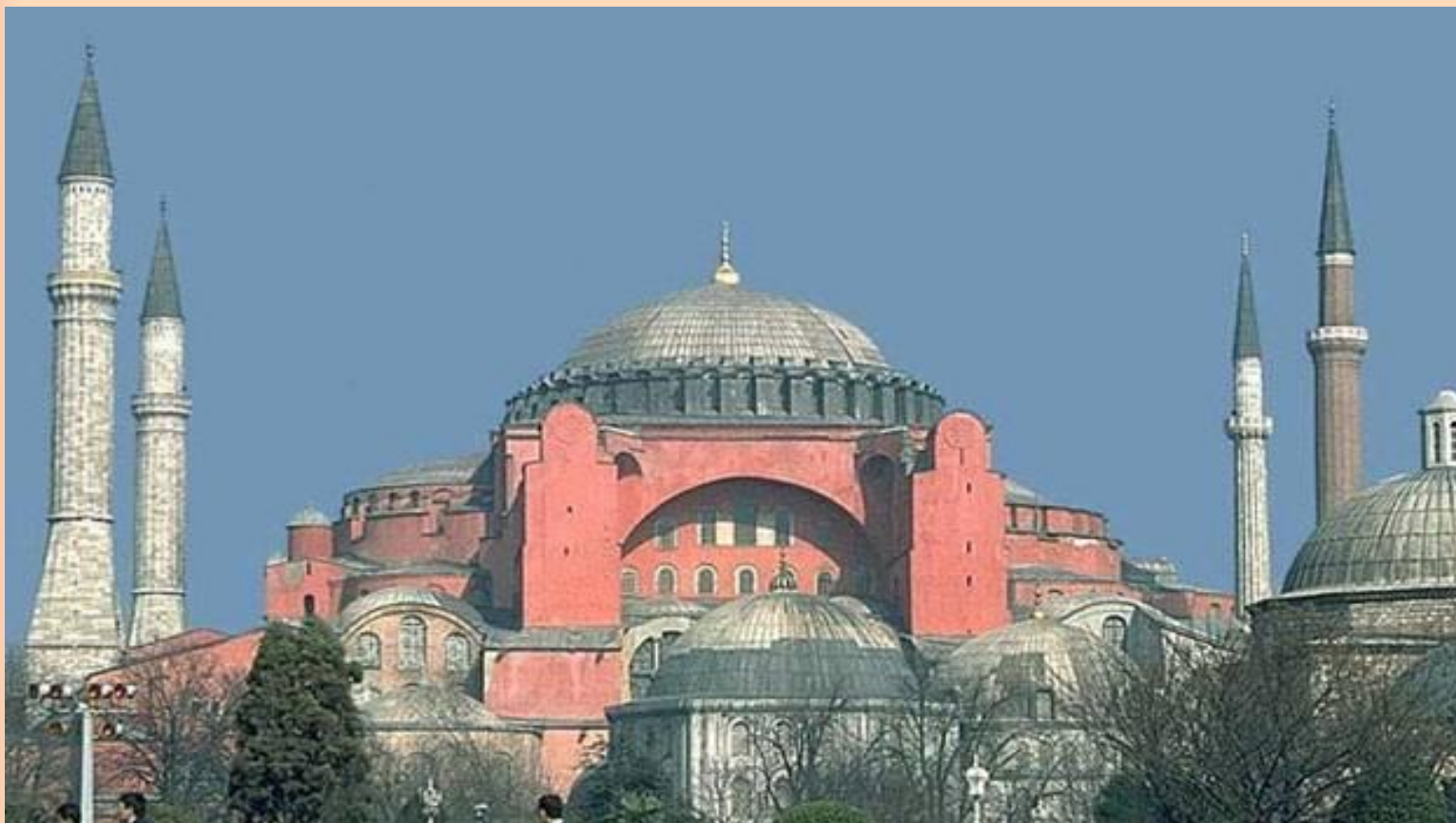
Архітектура

Справжньою перлиною світової архітектури став храм Святої Софії (Премудрості Божої) у Константинополі.

Храм Святої Софії

Його називали “чудом із чудес”

Храм Святої Софії

Храм був побудований за наказом імператора Юстиніана всього за 5 років. Будівництвом керували Ісидор із Мілета та Анфімій із Трал. Щоденно на будівництві було задіяно до 10000 каменярів, теслярів та інших робітників. Здавалося, що храм летить над містом, як корабель над морем.

Храм Святої Софії

Майже квадратна будівля (75×71 м) увінчана на висоті 51 м величезним куполом діаметром у 31 м. Він спирається на чотири могутні стовпи, майстерно замасковані так, що їх ледве помічають присутні. Виникає відчуття надзвичайної легкості купола.

Храм Святої Софії

Коли через 40 вікон ллється сонячне світло – купол ніби ширяє над храмом.

Храм Святої Софії

Не менше захоплення викликало у сучасників і внутрішнє оздоблення собору. Стіни й колони були облицьовані різнокольоровим мармуром, порфіром, малахітом. Вражали різнокольорова мармурова підлога, тонкий орнамент та інкрустації на стінах, мерехтливі мозаїки.

Архітектура

**Церква Сан- Віталє.
Равенна.**

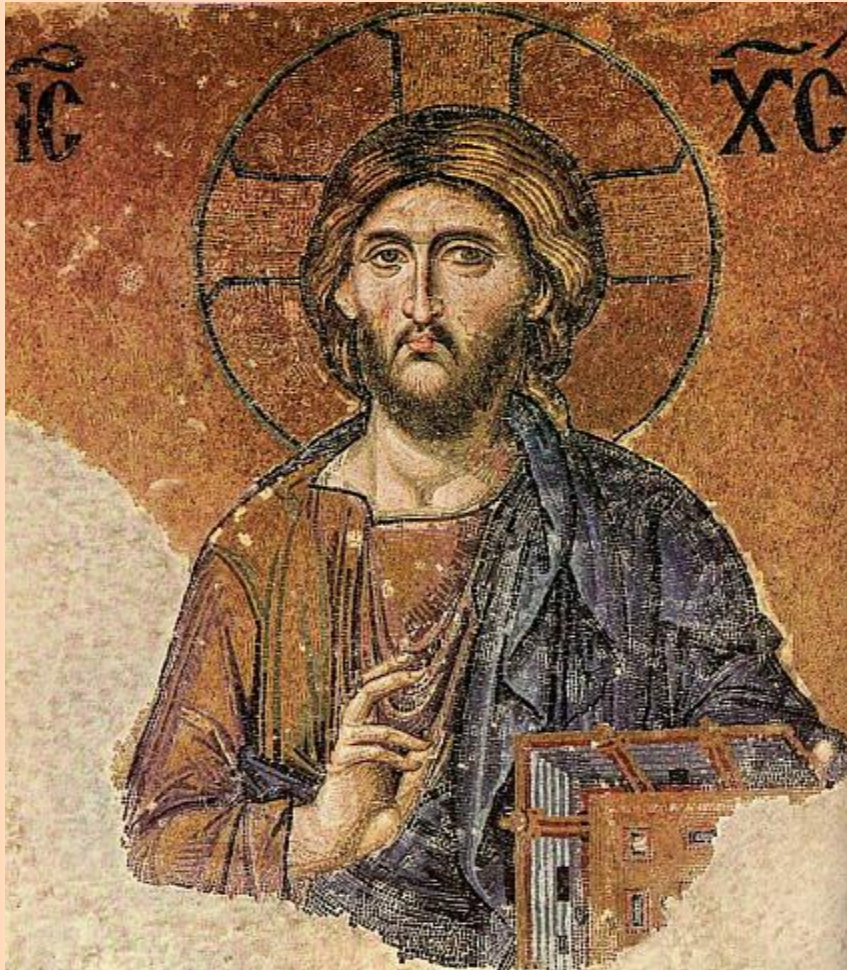

**Церква Сергія і Вакха.
Корстантинополь**

Храм Святої Ірини в Константинополі

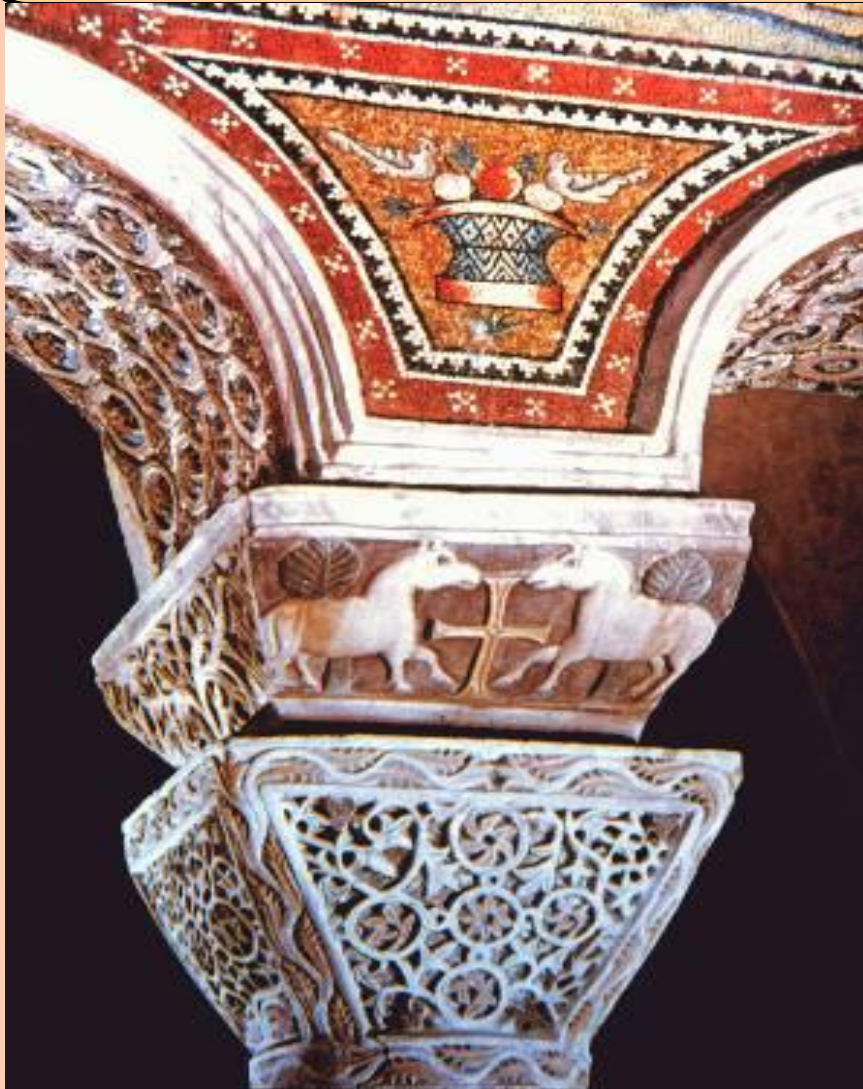

Мистецтво

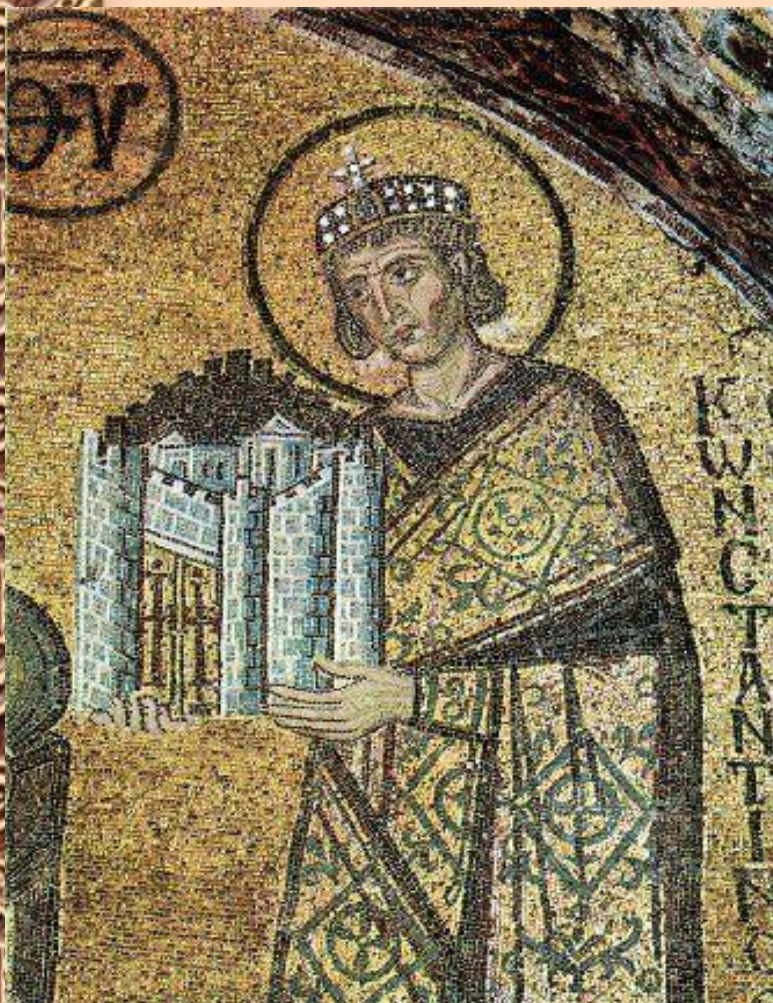
У Візантії для прикрасення стін храмів використовували мозаїку – живописне зображення із шматочків смальти (різнокольорового непрозорого скла), які закріплювали у сирій штукатурці.

Мистецтво

Капітель колони в церкві Сан-Віталє в Равенні прикрашена чудовим різьбленням по мармуру та різнокольоровими мозаїками.

Мозаїка храму Святої Софії в Константинополі

Мозаїки церкви Сан-Віталє в Равенні

Мозаїки церкви Сан-Віталє в Равенні

Мозаїки церкви Сан-Віталє в Равенні

Мозаїка Мавзолея Галли Плацидії в Равенні

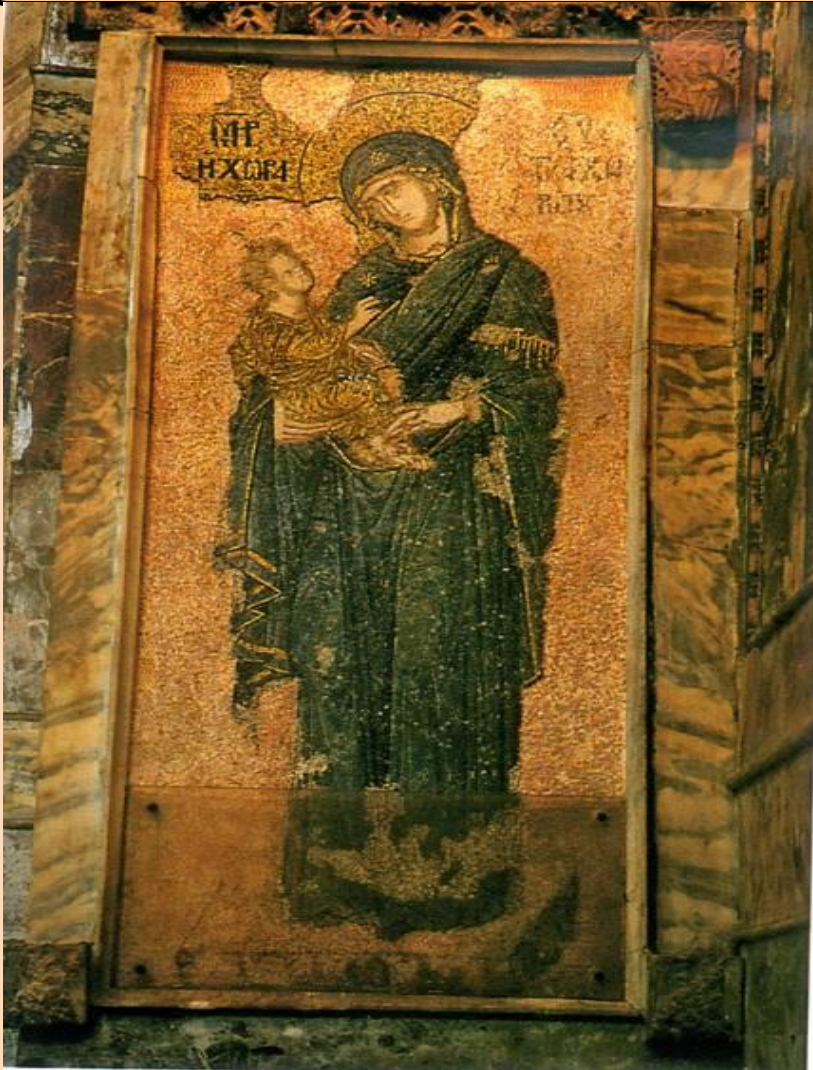
Добрий пастир у райському саду

Живопис

Стіни храмів прикрашали також фресками. Фреска – це живописне зображення по сирій (свіжій) штукатурці розведеними на чистій або вапняній воді фарбами, а також техніка стінних розписів, що дозволяє створювати органічно поєднані х архітектурою композиції.

Живопис

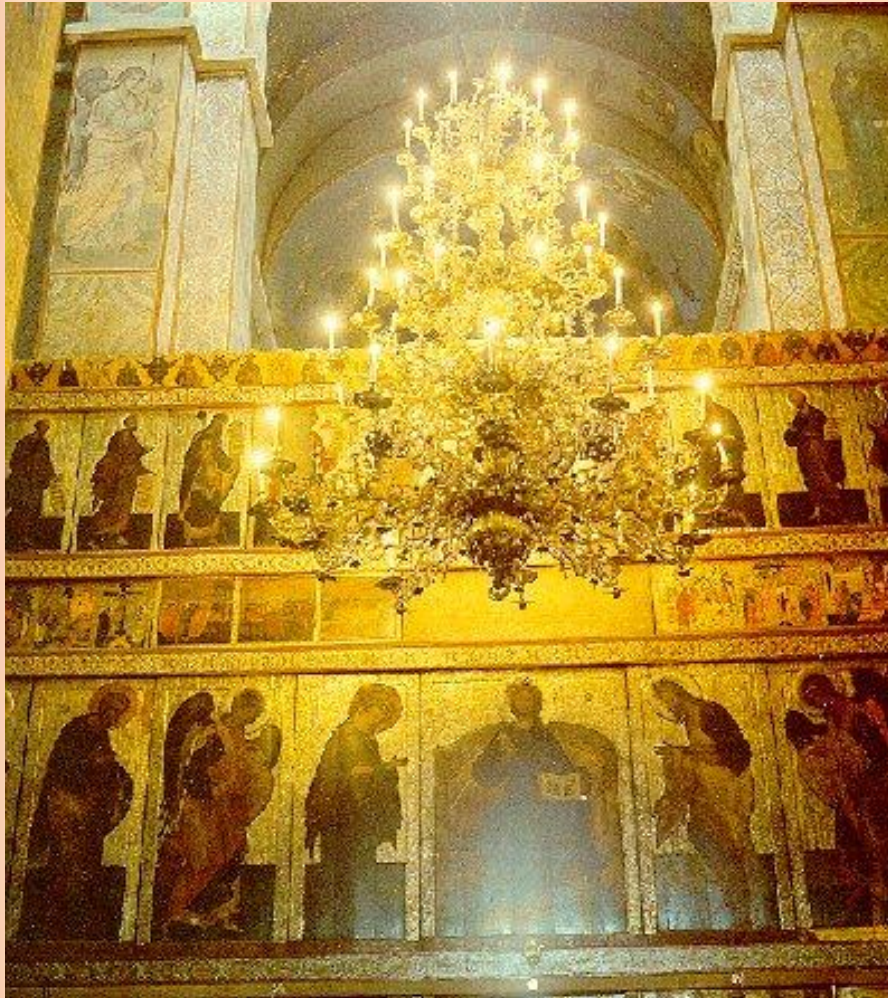

У храмах та житлах розміщували ікони. Ікона – живописне зображення Бога, Божої Матері, сцен із Біблії на дерев'яних дощечках. Ікони надзвичайно відігравали важливу роль в оздобленні візантійських храмів.

Ікона Володимирської Богоматері

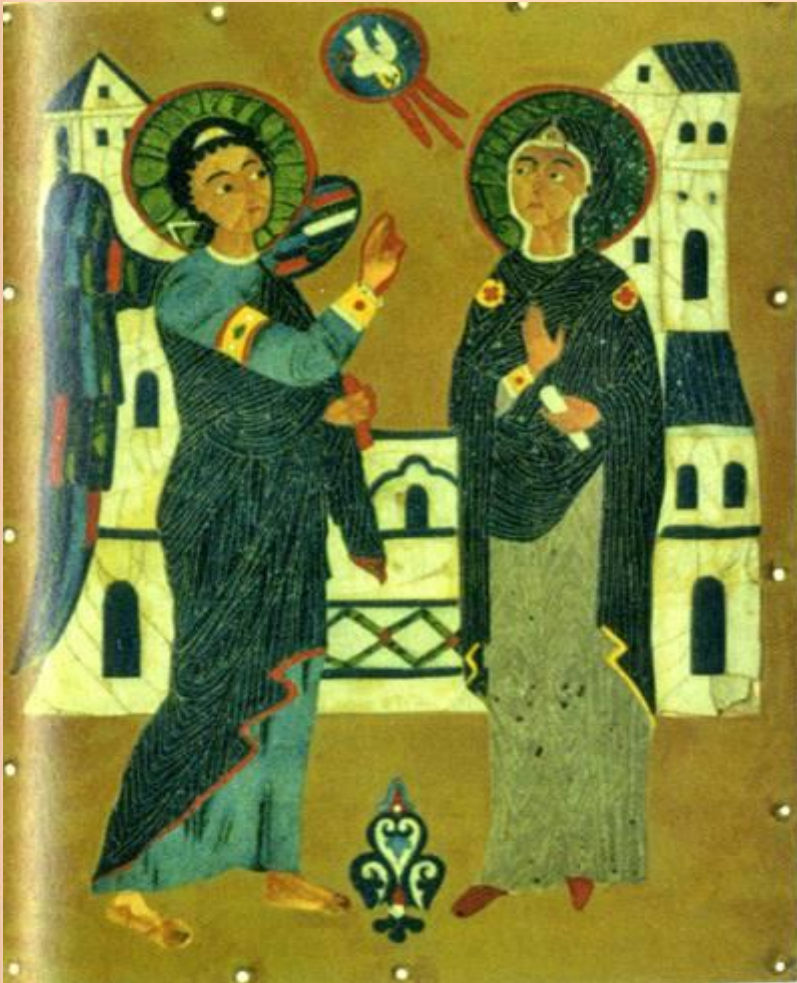

ЖИВОПИС

До X ст. у візантійських храмах сформувався іконостас – особлива перегородка з іконами, що відокремлювала вівтарну частину від молитовного залу.

Мистецтво емалі

У Візантії у IX-XII ст. високого розвитку мистецтво емалі, запозичене зі Сходу.

Емаль – тонке склоподібне покриття, що отримується високотемпературною обробкою. При виготовленні емалі скловидну різнокольорову масу наносили на поверхню виробу, розділеного тоненькими перегородками, а потім обпалювали в печі.

Мистецтво емалі

Художня емаль застосовувалася для оздоблення ікон, імператорських корон, блюд, кубків, ювелірних виробів тощо.

Візантійські майстри славилися мистецтвом перегородчатої емалі на золоті.

Музика

Візантійці вважали, що під час богослужіння голоси ангелів зливаються з людськими і відтворюють у церковному співі образ Бога. Основним видом церковного співу був тропар – музично-поетична імпровізація на біблійні сюжети чи тексти.

Музика

Починаючи з VII ст. найпопулярнішим жанром візантійської музики стає канон – складна музично-поетична композиція, яка виконувалась під час ранкової служби у храмах.

Історія візантійської музики також ознаменувалась введенням нотного письма, яке дозволило точно записувати та відтворювати мелодію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Література:

- Губарев В.К. Довідник школяра і студента. Всесвітня історія. – Донецьк: ТОВ ВКФ “БАО”, 207. – 496 с. *(книга одного автора)*.
- Земерова Т.Ю. Всесвітня історія. – Х.: ФОП Співак Т.К., 2013. – 832 с. *(книга одного автора)*.
- История Византии: В трех томах. – М.: Наука, 1967.
- Т.1. – 524 с. *(академічне видання)*.
 - Т.2. – 472 с. *(академічне видання)*
 - Т.3. – 508 с. *(академічне видання)*

Інтернет-ресурси:

<http://900igr.net>

<http://aida.ucoz.ru>

<http://commons.wikimedia.org/wiki>

<http://i100rik.com.ua>

<http://myshared.ru>

<http://ppsite.info>

<http://uk.wikipedia.org/wiki> *(посилання на сайти, портали, Інтернет-ресурси)*